

תאריך עדכון: אפריל 2022

התוכנית ללימודי מגדר

מבוא לסוציולוגיה

Introduction of sociology

מספר קורס: 27-9005-01

שם המרצה: ד"ר תאיר קרזי-פרסלר

סוג הקורס: שיעור

היקף שעות: 2 ש"ס

סמסטר: א'

שנת לימודים: תשפ"ג

אתר הקורס באינטרנט: מודל

א. מטרות הקורס ותוצרי למידה (מטרות על / מטרות ספציפיות):

מהי חברה? כיצד אנחנו מבינות ומבינים אותה? מה תפקיד האינדיבידואלית בכינונה? ובאילו היבטים החברה משפיעה על חיינו? קורס זה מבקש לעורר את "הדמיון הסוציולוגי" בקרב סטודנטיות. כפי שניסח זאת מילס (C. Wright Mills) לחשוב מעבר לחיים האישיים של כל אחת ואחד, ולקשור בין התנסויות אישיות לבין מבנים חברתיים ופוליטיים רחבים. קורס זה מציע היכרות עם מושגי יסוד בסוציולוגיה, תוך הצגה של תיאוריות מרכזיות ומושגי ליבה, והדגמתם על חברות עכשוויות ובעיקר על החברה הישראלית. מטרת הקורס היא אם כן להבנות בקרב סטודנטיות. את נקודת המבט הסוציולוגית הביקורתית המאפשרת לנתח ולהבין את הקשר שבין הסדר החברתי לבין פעולתו. החברתית של היחיד.ה.

ב. תוכן הקורס (רציונל/נושאים/ציפיות):

הקורס מתמקד בשלוש פרדיגמות סוציולוגיות עיקריות: פונקציונליזם, גישת הקונפליקט, והבנייה חברתית/אינטראקציה סימבולית. באמצעות שלוש פרדיגמות אלה נבחן תמות מרכזיות בסוציולוגיה הקלאסית והעכשווית: תיאוריות של ריבוד; אתניות ולאומיות; תרבות; חברות ומשפחה; פיקוח חברתי; ארגונים פורמאליים ותנועות חברתיות; סוציולוגיה פוליטית וגלובליזציה.

באמצעות דגש עקבי על מיומנויות קריאה, כתיבה מדעית וחשיבה ביקורתית, קורס זה יעזור לסטודנטיות וסטודנטים לבסס תשתית מעמיקה להבנייה של תיאוריה חברתית.

שימו לב, איכות השיעור תלויה בהשתתפותכם, מוטלת עליכם החובה להגיע לשיעורים לאחר שקראתם את החומרים ולהשתתף באופן פעיל ומכבד בכיתה. השיעורים יורכבו מהרצאות פרונטליות וא-סינכרוניות, לאורך הסמסטר נקיים קבוצות דיון וירטואליות במודל וקבוצת דיון בכיתה, לאורך הקורס נדגים את הנושאים השונים דרך שימוש בייצוגים פופולאריים מגוונים: כתבות בעיתונים, שירי פופ, סרטים/סרטונים, פוסטים בבלוגים ורשתות חברתיות וכדומה.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1 מבוא	מהי סוציולוגיה? הדמיון הסוציולוגי והמובן מאליו	Mills, C. Wright. (1959). <i>The Sociological Imagination</i> . Pp. 2-25 ברגר, פיטר. (1985). <i>הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה</i> . עמ' 60-33	
2	גישות מרכזיות בסוציולוגיה: גישות מבניות	משונים ג', (1999). <i>סוציולוגיה</i> . עמ' 16 – 25. דורקהים, אמיל. (2002). <i>ההתאבדות</i> . עמ' 101-131.	

3	גישות מרכזיות בסוציולוגיה: גישות סוכנות הבנייה חברתית	ברגר, פיטר ל. ותומאס לאקמן. (1993). <i>מיסוד. עמ'</i> 408-395.	*קריאת רשות חשובה ומומלצת במיוחד: West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). <i>Doing gender</i> . Pp: 125- 151.
4	גישות מרכזיות בסוציולוגיה: גישות סוכנות אינטראקציה סימבולית	גופמן, אירווינג (1989 [1950]). <i>הצגת האני בחיי היום יום, עמ' 35 – 13,</i> 96 – 122.	
5	ריבוד ואי שוויון	משונים, ג'ון ג. (1999). <i>סוציולוגיה,</i> עמ' 232-249. מרקס, קרל ואנגלס, פרידריך (1986) [1859]. <i>המניפסט הקומוניסטי, עמודים</i> 295-305.	
6+7	ריבוד אתני ולאומי	פאנון, פרנץ. (2004). "השחור והשפה". בתוך: עור שחור מסכות לבנות. עמ' 14-26 אלמלך, יובל ולוין- אפשטיין, נח (1998). <i>מגמות, לט (3):</i> 243- 269.	

	ששון-לוי, א. (2008). תיאוריה וביקורת, 33, 101 – 129. סואן, דן, (2012). סוגיות חברתיות בישראל, 13: 6 – 31.		
8	תרבות	רגב מוטי, (2011). עמ' 1 – 29. ובר, מקס. (1984). עמ' 34-19, 90-76.	*קריאת רשות: אילון, אוה. (2002). "כשהרומנטיקה יצאה אל השוק". האוטופיה הרומנטית. עמ' 35-57.
9	חברות ומשפחה	משונים ג'. (1999). סוציולוגיה. עמ' 120 – 140. פוגל-ביז'אווי, סילביה (1999). עמ' 107 – 129	
10	סטיגמה, נורמליות ופיקוח חברתי	משונים, ג'ון ג. (1999). סוציולוגיה, עמ' 200-216. גופמן, אירינג. 1983 . סטיגמה. עמ' 7-20. פוקו, מישל (1986) [1972]. תולדות השגעון בעידן התבונה, עמ' 38-56.	

	פוקן, מישל (1996) [1976]. תולדות המיניות I, עמ' 15 – 27.		
11	ארגונים פורמאליים משונים, ג'ון ג. (1999). סוציולוגיה, עמ' 170-197. שנהב, יהודה (1991). עמ' 60- 69, 76-91. Hochschild, Arlie. (1983). The Managed Heart: The Commercialization of Human Feeling, (Pp. 1-23).		
12	ארנרייך, ברברה. (2004). כלכלה בגרוש - איך (לא) להסתדר באמריקה. עמ' 7-65.	כלכלה ושוק העבודה	
13	חנין, דב (2007). גלובליזציה. פרק א' (עמ' 7-16), פרק ו' (עמ' 60 – 68). רם, אורי. 2005. עמ' 139 - 109. סאסן ססקיה, (2006). עמ' 327 – 353.	אי-לאומיות, מדינה וגלובליזציה	
	*קריאת רשות: אנדרסון, בנדיקט. (1999). קהיליות מדומיינות: הגיגים על מקורות הלאומיות ועל התפשטותה, פרק המבוא		

ג. דרישות קדם:

אין.

ד. חובות / דרישות / מטלות:

1. נוכחות בכיתה, בקורס זה יש חובת נוכחות בכל השיעורים. היעדרות מעל שלוש הרצאות לאורך הסמסטר תביא לביטול הקורס.
2. קריאה שוטפת של חומר הקריאה המפורט לפני השיעור אליו מתייחס החומר והשתתפות פעילה ומכבדת בכיתה.
3. כתיבת דו"חות קריאה לשלושה מאמרים, 20% מהציון בקורס.
4. עבודת מסכמת, 80% מהציון בקורס.

ה. מרכיבי הציון הסופי:

80% עבודה סופית, 20% דו"חות קריאה.

ו. ביבליוגרפיה:

מבוא, מהי סוציולוגיה? הדמיון הסוציולוגי והמובן מאליו:

Mills, C. Wright. (1959). *The Sociological Imagination*. New York: Grove Press. Pp. 2-25.

ברגר, פיטר. (1985). *הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה*. תל אביב: הוצאת עם עובד. עמ' 33-60 ("סוציולוגיה כצורה של תודעה").

גישות מרכזיות בסוציולוגיה: גישות מבניות

משונים ג', (1999). *סוציולוגיה*. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 16 – 25.

דורקהים, אמיל (2002). *ההתאבדות*, ת"א: בבל, עמ' 101-131.

גישות מרכזיות בסוציולוגיה: גישות סוכנות

הבנייה חברתית: ברגר, פיטר ל. ותומאס לאקמן. (1993). "מיסוד". בתוך: רוט-הלר, דניאלה וניסן נווה (עורכים). *היחיד והסדר החברתי*. תל-אביב: הוצאת עם עובד. עמ' 395-408.

אינטראקציה סימבולית: גופמן, אירווינג (1989 [1950]). *הצגת האני בחיי היום יום*, תל אביב: דביר, עמ' 35 – 13.

*קריאת רשות:

West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). Doing gender. *Gender & Society*, 1(2): 125-151.

ריבוד ואי שוויון:

משונים, ג'ון ג. (1999). *סוציולוגיה*, תל אביב, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 232-249.

מרקס, קרל ואנגלס, פרידריך (1986 [1859]). "המניפסט הקומוניסטי", בתוך ד. רוט-הלר ונ. נוה (עורכים) *היחיד והסדר החברתי*, תל אביב: עם עובד, עמ' 295-305, במהדורת תשנ"ה.

ריבוד אתני ולאומי:

סואן, דן, (2012). "מוצא והדרה: ערביי ישראל בתחתית הפירמידה", *סוגיות חברתיות בישראל*, 13: 6 – 31.

אלמלך, יובל ולוין-אפשטיין, נח (1998). "הגירה ושיכון בישראל: מבט נוסף על אי-שוויון אתני", *מגמות*, לט (3): 243-269.

ששון-לוי, א. (2008). "אבל אני לא רוצה לעצמי זהות אתנית": גבולות חברתיים ומחיקתם בשיחים עכשוויים של אשכנזיות". *תיאוריה וביקורת*, 33, 101 – 129.

תרבות:

רגב, מוטי. (2011). *סוציולוגיה של התרבות*, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 1 – 29.

ובר, מקס. (1984). *האתיקה הפרוטסטנטית ורוח הקפיטליזם*. עמ' 19-34, 76-90.

*קריאת רשות: אילוז, אווה. (2002). "כשהרומנטיקה יצאה אל השוק". *האוטופיה הרומנטית*. חיפה: זמורה ביתן. עמ' 35-57.

חברות ומשפחה:

משונים, ג'ון ג. (1999). סוציולוגיה, תל אביב, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 120-144.
פוגל-ביז'אווי, סילביה (1999). "משפחות בישראל: בין משפחתיות לפוסט-מודרניות", בתוך: מין
מגדר פוליטיקה, תל אביב: הקיבוץ המאוחד, עמ' 107 – 129.

סטיגמה, נורמליות ופיקוח חברתי:

משונים, ג'ון ג. (1999). סוציולוגיה, תל אביב, האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 200-216.
גופמן, אירווינג. (1983). "סטיגמה וזהות חברתית". בתוך: סטיגמה. תל אביב: רשפים. עמ' 7 –
20.

פוקו, מישל (1986 [1972]). תולדות השיגעון בעידן התבונה. ירושלים: כתר, עמ' 38-56.

פוקו, מישל (1996 [1976]). תולדות המיניות I הרצון לדעת, תל אביב: הקיבוץ המאוחד, עמ' 15
– 27 (ההיפותזה הדכאנית).

ארגונים פורמאליים:

משונים, ג'ון ג. (1999). סוציולוגיה, עמ' 170-197.

שנהב, יהודה (1991). אידיאולוגיות ניהול בעידן הרציונליות, עמ' 60-69, 76-91.

*קריאת רשות: ובר, מקס. 1993; "בירוקרטיה". בתוך: רוט-הלר, דניאלה וניסן נווה (עורכים).
היחיד והסדר החברתי. תל-אביב: הוצאת עם עובד. עמ' 222-229.

Hochschild, Arlie. (1983). *The Managed Heart: The Commercialization of Human Feeling*, Berkeley: University of California Press, Pp. 1-23.

כלכלה ושוק העבודה:

ארנרייך, ברברה. (2004). כלכלה בגרוש - איך (לא) להסתדר באמריקה. תל-אביב: הוצאת בבל.
עמ' 7-65.

אי-לאומיות, מדינה וגלובליזציה:

חננין, דב (2007). גלובליזציה. תל אביב: משרד הביטחון. פרק א' (עמ' 7-16), פרק ו' (עמ' 60 – 68).

רם, אורי. (2005). הגלובליזציה של ישראל, תל אביב: רסלינג, מבוא, עמ' 11 – 19, מקדונלדיזציה של ישראל, עמ' 109 – 139.

סאסן, ססקיה. (2006). ערים גלובליות ומאבקי הישרדות, בתוך ברברה ארנרייך וארלי ראסל הוכשילד (עורכות): האישה הגלובלית, עמ' 327 – 353.

*קריאת רשות: אנדרסון, בנדיקט. (1999). קהיליות מדומיינות : הגיגים על מקורות הלאומיות ועל התפשטותה. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה. פרק המבוא.